

Odškodnění za negativní následky očkování - Právní rozbor a vysvětlení

- CZ24 News | 4. ledna 2021

ČESKO: Protože se internetem (opět) začíná šířit řada právních polopravd o odškodnění za negativní následky očkování proti koronaviru a protože nám k tomu píše pořád víc lidí, říkám si, že je načase se podívat na [zákon č. 116/2020 Sb., o náhradě újmy způsobené povinným očkováním](#) (dále ho budu nazývat zákon o náhradě za očkování).

Co je újma na zdraví po očkování?

Zákon o náhradě za očkování vznikl dlouho. V České republice chyběl, což se ukázalo třeba na případě chlapce, který po povinném očkování částečně ochrnul (celý případ popsala Liga lidských práv, která se jím zabývala). Spor o odškodnění byl dlouhý a složitý.

Samotná existence zákona ale příliš nezlepšila postavení těch, kdo se domnívají, že jejich děti byly očkování poškozeny. Pravidla jsou totiž hodně přísná a odškodňuje se jen zvlášť závažná újma na zdraví a smrt.

§ 2 Rozsah náhrady újmy

(1) Stát nahradí osobě, která se podrobila povinnému očkování, jež provedl poskytovatel zdravotních služeb²⁾, (dále jen „očkováný“), dojde-li následkem povinného očkování k zvlášť závažnému ublížení na zdraví očkovaného, vytrpění bolesti, ztrátu na výdělku a ztížení společenského uplatnění způsobené povinným očkováním. V takovém případě stát hradí též účelně vynaložené náklady

spojené s péčí o zdraví očkovaného, s péčí o jeho osobu nebo jeho domácnost tomu, kdo je vynaložil.

(2) Stát poskytne náhradu osobě blízké očkovanému za duševní útrapy, dojde-li následkem povinného očkování k usmrcení nebo zvláště závažnému ublížení na zdraví očkovaného.

O zvláště závažném ublížení na zdraví hovoří [zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník](#) v § 2959: „*Při usmrcení nebo zvláště závažném ublížení na zdraví odčiní škůdce duševní útrapy manželu, rodiči, dítěti nebo jiné osobě blízké peněžitou náhradou vyvažující plně jejich utrpení. Nelze-li výši náhrady takto určit, stanoví se podle zásad slušnosti.*“

Z judikatury k § 2959 občanského zákoníku, kterou vydal Nejvyšší soud, vyplývá:

*„Při vymezení pojmu „zvláště závažné ublížení na zdraví“ ve smyslu § 2959 o. z. je nutno vycházet zejména ze závažnosti následků primární oběti. **Půjde zpravidla o ta nejtěžší zdravotní poškození, zejména o kómatické stavy, závažná poškození mozku či o ochrnutí výrazného rozsahu,** tj. o následky srovnatelné s usmrcením osoby blízké, kdy duševní útrapy sekundárních obětí dosahují určité vyšší intenzity. Jedná se o duševní útrapy (smutek, pocity zoufalství a beznaděje, strach) **spojené s vědomím, že tato osoba byla trvale vyřazena z většiny sfér společenského uplatnění a změnila se v osobu trpící výjimečně nepříznivým zdravotním stavem. Nesmrtelná újma musí být svou závažností srovnatelná s usmrcením blízké osoby.***

*Kromě případů s nejzávažnějšími následky **může jít i o případy velmi těžkých zranění, která budou primární obětí po delší dobu ohrožovat na životě nebo po delší dobu zatěžovat výrazně nepříznivým zdravotním stavem, což bude mít citelný dopad do osobnostní sféry blízkých osob, a jejich duševní útrapy tak budou do té míry intenzivní, že musí být odškodněny i přesto, že následky zranění nebudou nejtěžší.** Za zvláště závažné ublížení na zdraví (§ 2959 o. z.) **nelze bez dalšího považovat každou vážnou poruchu zdraví trvající nejméně šest týdnů (§ 122 odst. 2 písm. i) trestního zákoníku).** V trestní soudní praxi je **delší dobu trvající porucha zdraví vykládána jako vážná porucha zdraví trvající nejméně 6 týdnů. Jako těžkou újmu na zdraví kvalifikovala soudní praxe např. i zlomeninu nohy v kotníku, jejíž léčení trvalo 7 týdnů. Takový přechodný stav poruchy zdraví však nelze označit jako zvláště závažné ublížení na zdraví, které by bylo způsobilé vyvolat duševní útrapy osob blízkých poškozenému v intenzitě odčinitelné peněžitou náhradou podle § 2959 o. z.,***

Jen povinná očkování?

Podle zákona o náhradě za očkování se odškodňuje jen újma způsobená **povinným očkováním**. Mezi ta patří dětská očkování a u některých zaměstnání, jako jsou třeba hasiči či zdravotníci, očkování proti žloutence.

U nepovinných očkování by bylo možno uvažovat o odškodnění v případech, kdy by kupř. byla vadná šarže vakcíny nebo kdy by lékař vakcínu aplikoval nesprávně, kdy by se jednalo o postup tzv. non lege artis. Důkazní břemeno v těchto situacích leží na poškozeném. To, že se takové případy řeší podle obecné právní úpravy občanského zákoníku, vyplývá přímo ze zákona o náhradě za očkování (ale platilo by to i bez tohoto výslovného odkazu).

Očkování proti koronaviru samozřejmě není koncipováno jako povinné. Proto se na něj zákon o náhradě za očkování nevztahuje, možné by bylo řešit jen výše uvedená pochybení podle občanského zákoníku.

§ 2958 občanského zákoníku

Při ublížení na zdraví odčiní škůdce újmu poškozeného peněžitou náhradou, vyvažující plně vytrpěné bolesti a další nemajetkové újmy; vznikla-li poškozením zdraví překážka lepší budoucnosti poškozeného, nahradí mu škůdce i ztížení společenského uplatnění. Nelze-li výši náhrady takto určit, stanoví se podle zásad slušnosti.

Pokud by byla některým povoláním stanoveno očkování proti covid jako povinné rozhodnutím orgánu moci veřejné - např. rozkazem u armády nebo mimořádným opatřením krajské hygieny, mělo by se pak podle našeho názoru na očkování proti koronaviru nahlížet jako na povinné a podle toho by se měla posuzovat odpovědnost. Jde ale o náš názor, který nevylývá přímo ze zákona a není samozřejmě potvrzen judikaturou.

Velkou otázkou je, jak by se mělo potupovat, když by očkování vyžadoval soukromý zaměstnavatel a nastavil by ho jako podmínku pro setrvání v práci. Zřejmě by se pak měla uplatnit odpovědnost podle pracovněprávních předpisů, nicméně se přiznám bez mučení, že jsem to ještě právně neřešila a myslím, že nejsem jediná, kdo nezná odpověď.

Jak by se postupovalo u odškodnění újmy z povinného očkování?

Zákon o náhradě za očkování obsahuje mechanismus podobný jako u zákona o náhradách škody za nezákonné rozhodování. Poškozený, jeho příbuzní nebo pozůstalí se mají nejdříve obrátit na ministerstvo zdravotnictví. Tento úřad má 6 měsíců na to, aby vyplatil náhradu. Pokud se tak nestane, může to poškozený a jeho rodina vzdát, nebo se obrátit na soud (je ale vždy nutné se nejdříve obrátit na ministerstvo).

Složitě případy může posuzovat nezávislá komise.

U újmy z nepovinného očkování by „se šlo“ rovnou k soudu.

Chybějící prováděcí vyhláška pro následky povinných očkování

Podle § 3 zákona o náhradě za očkování platí **domněnka příčinné souvislosti mezi újmou na zdraví a povinným očkováním.**

Jedná-li se o újmu na zdraví, kterou prováděcí právní předpis stanoví jako pravděpodobný následek daného povinného očkování a tento následek nastane po provedení daného povinného očkování v době stanovené tímto prováděcím právním předpisem, má se za to, že újma na zdraví byla způsobena povinným očkováním.

Takové řešení je samozřejmě výhodné pro poškozeného nebo pozůstalé příbuzné. Obrací se důkazní břemeno (ale jen v některých případech). To znamená, že se lze případně soudit i o jiná poškození, ale poškozený bude muset svými znaleckými posudky, proti kterým budou stát posudky státu, prokázat, že negativní následek byl skutečně způsoben očkováním.

Problém je, že tento prováděcí předpis nebyl dosud vydán. Lze ale jen těžko předpokládat, že by jako pravděpodobný následek očkování mohlo být uvedeno cokoli navíc, co neobsahují stávající příbalové letáky vakcín. Vše, co mohou očkování způsobit, musí být v tomto letáku uvedeno.

Pokud se podíváme na příbalový leták Priorixu, můžeme docela dobře vidět, které nežádoucí účinky by asi tak mohly být odškodněny. Já se domnívám, že např. tyto:

Infekce nebo zánět mozku, míchy, a periferních nervů vedoucí k přechodné nestabilitě při chůzi a/nebo ztrátě kontroly nad tělesným pohybem, zánět některých nervů, možná s pocity brnění a mravenčení nebo ztráta citu nebo normálního pohybu (Guillain Barréův syndrom).

U vakcíny proti prasečí chřipce Kubek k nežádoucím účinkům uváděl: „Ale já bych použil čísla ze začátku února, kdy v České republice bylo údajně očkováno 58 tisíc 500 osob. Nežádoucí účinky očkování byly hlášeny u 152 z nich, přičemž u 50 byly hodnoceny jako závažné. **A v jednom případě se vyskytla i obávaná polyradikuloneuritida, to je syndrom syndrom Guillain-Barré, tedy ochrnutí svalové.**„

Jak vidíte, šlo o 1 případ z 58 500 očkovaných, který byl hoden odškodnění.

Dobрым příkladem je také onen nešťastný klučina z úvodního příkladu, u kterého se ochrnutí projevilo hned druhý den z plného zdraví. Nebezpečí ochrnutí je přitom jeden z negativních následků uvedený přímo v letáku a současně je to samozřejmě následek zvlášt závažný, který bude hoča provázet celý život.

Ačkoli není zatím vydána prováděcí vyhláška, je samozřejmě možné podle zákona postupovat. Jen bude zřejmě ve všech případech na poškozeném, zda bude schopný prokázat, že mu vznikla kvůli očkování zvlášt závažná újma na zdraví.

U nepovinných očkování nemusí neexistence vyhlášky nikoho trápit. Poškozený musí prokázat vždy, že má následky právě v důsledku chybného postupu lékaře nebo v důsledku vadné šarže vakcíny. Zdravotnické spory jsou bohužel mimořádně složité a finančně i časově náročné.

Zdroj: <https://stavbeznouze.cz/>